

S PROSLAVE OBČINSKEGA PRAZNIKA

NAŠA PARTIJSKA PRETEKLOST JE JAMSTVO PRIHODNOSTI

Letošnjo občinsko proslavo je odlikoval tudi izredno kakovosten kulturno-umetniški program, v katerem so nastopali kar štiri šolski pevski zbori in mešani pevski zbor Vide Pregarc, pihalni orkester Vevče, harmonikarski orkester KUD Vide Pregarc, dramski igralci Duša Počkajeva, Jože Zupan in Marjan Benedičič, učenki Jože Moškrič pa sta prikazali ritmični ples.

Občinske nagrade in priznanja je podelil predsednik skupščine Marjan Moškrič, srebrna priznanja OF pa predsednik občinske konference SZDL Lado Črne.

»Z današnjo osrednjo proslavo ob 27. aprilu — prazniku naše občine, se pridružujemo velikim jubilejem letošnjega leta, in sicer 40-letnici ustanovitve KPS, 40-letnici prihoda tovariša Tita na čelo KPJ in njegovemu 85. rojstnemu dnevu,« je v uvodu osrednjega govora na občinski proslavi v športni dvorani Kodeljevo 26. aprila napovedal sekretar občinskega komiteja ZK Franc Rejc. Pred njim je predsednik občinske skupščine Marjan Moškrič v imenu skupščine in družbenopolitičnih organizacij pozdravil in čestital k skupnemu prazniku vsem občanom, še posebej pa je pozdravil generalpolkovnika Franca Tavčarja-Roka, Matijo Mačka, Toneta Koviča, Albina Vengusta, delegacijo pobratene občine Bileća, predstavnike ljubljanskih občin, narodne heroje, nosilce spomenic 1941, aktiviste OF in borce NOV, delegate temeljnih in splošnih delegacij. Njegovim pozdravom se je z navdušenim in dolgotrajnim ploskanjem priključilo več kot 3000 navzočih. Nato sta delegaciji pobratene občine Bileća in naše skupščine odnesli venca na Urh v počastitev spomina na žrtve, z enominutnim molkom pa so vsi navzoči počastili spomin na umrle aktiviste v zadnjem letu.

Vsa proslava je potekala pod geslom Kajuhove misli v pesmi Po tisoč letih »ZATO BO TO LETO LE NAŠE IN NAŠA BO LETOS POMLAD« in v znamenju velikih partijskih jubilejev, kot je to v uvodu govora napovedal glavni govornik Franc Rejc. Lahko trdimo, da je govornik z analitično razčlenitvijo obdobja delavskega gibanja, tokrat najgloblje posegel v zgodovinsko rast revolucionarne delavske zavesti na območju današnje občine. Kljub temu, da je bil z govorom časovno omejen, je uspel nanizati množico dejanj ter jih dialektično povezati v izraz silovite, nezaustavljive rasti množičnega upora pod vodstvom komunistične partije na področju današnje naše občine.

Ker smo tudi mi tokrat prostorsko omejeni, obveščamo bralce, da bomo slavnostni govor Franca Rejca objavili v umetniški prilogi 25. maj, ki bo izšla ob dnevu borca. Danes objavljamo le del, ki govori o zadnjem predvojnem desetletju:

»Le taka širina delovanja partije v občini in predanost občanov stvari partije sta omogočili, da je bilo na tem območju pred vojno večje število baz za ilegalne partijske tehnike, za delovanje KPS, za sestanke, za ilegalce in podobno. Že od leta 1933 dalje je obstajala baza za kurirje CK KPJ v Zadobrovi pri Tonetu KOKALJU, kasneje 1940. leta tudi v Zadvoru za zvezo z ilegalno tiskarno CK KPS je bil zadolžen tovariš KEBER. Pokrajinski komite se je sestajal pri Francu KUMŠETU, pri Jožetu MAZOVCU in Poldetu MAČKU so bili sestanki CK KPS, v Zadvoru tudi sestanki okrožnega komiteja. Kvaliteta članov KP in njihovo delo, razredna osveženost precejšnjega dela prebivalstva in izredna organiziranost KP v tem kraju — značilno je, da tu ni bilo izdaj —, je omogočilo, da je taka organizacija na našem območju služila za delo KPS in KPJ in tako dobila

širši, ne samo lokalni pomen.

Za takratne razmere (v letu 1940) dokaj številna — na našem območju je živelo in delovalo približno 100 organiziranih komunistov, povezanih z naprednimi delavci, kmeti in inteligenco — je prav komunistična partija bila zaslužna, da je bilo v Sloveniji to območje eno prvih žarišč, morda celo najmočnejše, odpora proti okupatorju in začetka narodnoosvobodilnega boja. Ob kapitulaciji stare Jugoslavije se že začne organizirano zbiranje orožja in drugega vojaškega materiala. Skupine so z vozovi odvažale vojaški material. Več kot 500 borcev se je 1941. in 1942. leta oborožilo že na terenu in odšli so s popolno opremo v Zaloško grupo, Molniško četo, II. štajerski bataljon, v II. grupo odredov ali v druge enote.

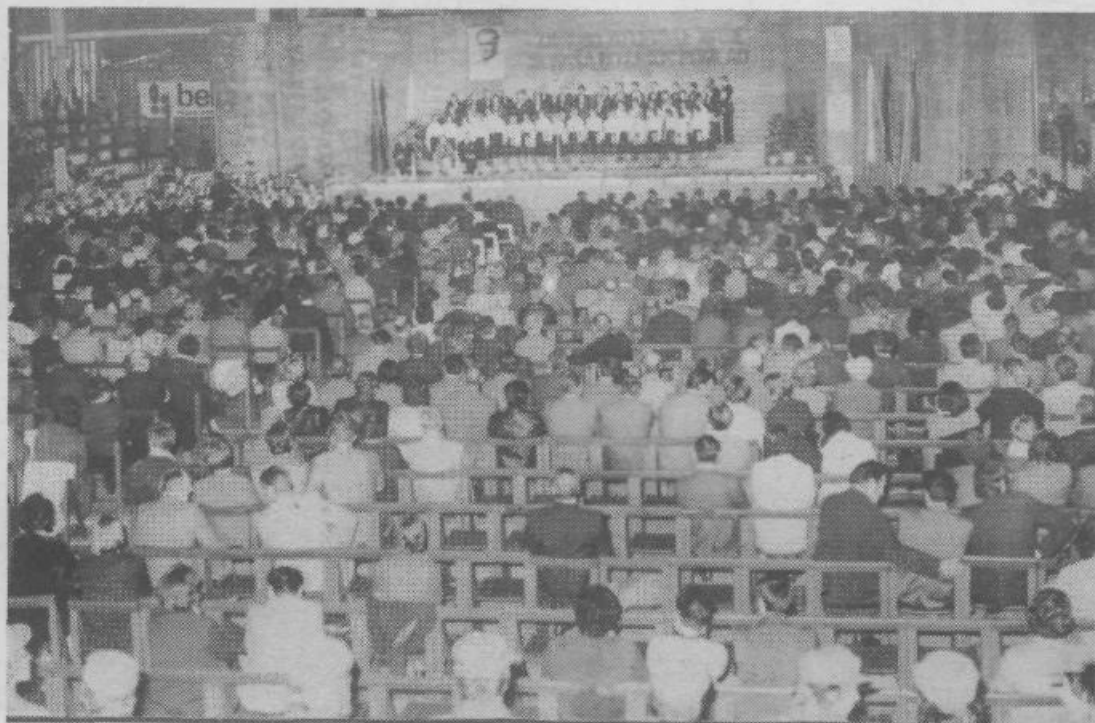

Klerofašisti pa so takoj stopili na stran okupatorja in izdajstva. Že 14. aprila 1941 so fašisti iskali tovariša KARDELJA in ženo Pepco, vendar ju niso dobili. Aretirali pa so vrsto drugih komunistov, med njimi tudi Jožeta MAZOVCA in še nekatere, ki so jih kasneje VOŠOVCI osvobodili. Kmalu po kapitulaciji Jugoslavije je bil ustanovljen rajonski odbor OF v takratni občini Polje, ki je pričel ustanavljati terenske odbore OF. Kasneje je bil na območju sedanjih mestnih KS ustanovljen rajonski komite Moste in rajonski odbor OF, tako da je bila takrat močno

organizirana mreža terenskih in uličnih odborov OF na celotnem območju današnje občine. To območje je že v 1941. in 1942. letu dalo preko 800 borcev, do osvoboditve pa — po ocenah — približno 2.000 borcev. Skupno z borci in aktivisti je Zveza borcev štela 1952. leta 4.600 članov; 526 jih je padlo v NOV, 59 talcev je bilo ustreljenih, 288 jih je umrlo v zaporih in internacijah in skoraj 100 je še drugih žrtev fašističnega nasilja. 209 je nosilcev partizanske spomenice, 12 je narodnih herojev in v prvi slovenski narodnoosvobodilni odbor je v Kočevju bilo izvoljenih 10 odposlancev iz naše občine.

V tako kratkem prispevku ni mogoče prikazati vsega dela, vseh akcij, vseh uspehov, pa tudi trenutnih neuspehov v delovanju komunistične partije in revolucionarnega vrenja pod njenim vodstvom v naši občini. Revolucionarno gibanje v občini, prispevek nekaterih članov, kot so Edvard KARDELJ, Ivan MAČEK in Luka LESKOŠEK, je na površje dvignilo take komuniste, kot so Jože MAZOVEC, Jože MOŠKRIČ, Polde Maček, Pepca KARDELJ, Angela OCEPEK, Adolf JAKHEL, Tone TRINIK, Franc ČERNE, Maks PERC, od katerih vsakogar bogato revolucionarno delo je prispevek k zgodovini komunistične partije Slovenije v širšem, ne samo v ožjem smislu. Ob njih je zrastle še cela vrsta drugih pomembnih komunistov. Od 1930. leta dalje je Partija na našem območju, neobremenjena s frakcionarstvom med seboj, delovala v skladu z naprednimi smernicami višjih vodstev, celo vplivala na podlagi lastnih izkušenj, izhajajoč iz svojega delovanja, na razvoj usmeritve, ki jo je že pred tem, še posebno pa, ko je prišel na čelo KP Jugoslavije, opredeljeval tovariš TITO.«

SG

V nekaterih krajevnih skupnostih so se družno odpravili na občinsko proslavo. Na fotografiji so krajani Novih Jarš, z zastavo in slovesno razporejeni.